

Poruszanie się rowerem a przepisy prawa

Niemal codziennie w ruchu miejskim dochodzi do kolizji rowerzystów i kierowców prowadzących samochody w wyniku naruszenia zasad pierwszeństwa. Przykładowo w 2021 roku odnotowano ponad 3,5 tys. wypadków z udziałem rowerów, w których zginęło blisko 200 rowerzystów. Najczęstszą przyczyną kolizji stanowi nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu, zarówno przez rowerzystów jak i przez kierujących samochodami. Stąd też każdy uczestnik ruchu drogowego winien posiadać znajomość wynikających z przepisów praw i obowiązków na drodze, która jest szczególnie istotna w celu zachowania bezpieczeństwa.

Gdzie powinien poruszać się rowerzysta?

Na wstępie zaznaczmy, że modelowo rowerzysta zobowiązany jest korzystać z drogi dla rowerów lub pasa ruchu dla rowerów. Może również poruszać się drogą przeznaczoną jednocześnie dla pieszych i rowerów, z tym zastrzeżeniem, że jest zobowiązany wtedy zachować szczególną ostrożność i ustępować pierwszeństwa pieszemu.

W braku drogi dla rowerów, drogi dla pieszych i rowerów lub pasa ruchu dla rowerów rowerzysta zobowiązany jest co do zasady jechać poboczem jezdni. Jeśli zaś pobocze nie nadaje się do jazdy lub poruszanie się po poboczu utrudniałoby ruch pieszych, rowerzysta obowiązany jest korzystać z jezdni, z oczywistym uwzględnieniem konieczności zachowania ruchu prawostronnego.

Co do zasady rowerzysta nie może korzystać z drogi przeznaczonej dla pieszych (w tym chodnika), chyba że:

- opiekuje się on osobą w wieku do lat 10 kierującą rowerem;
- szerokość chodnika wzdłuż drogi, po której ruch pojazdów jest dozwolony z prędkością większą niż 50 km/h, wynosi co najmniej 2 m i brakuje drogi dla rowerów, drogi dla pieszych i rowerów lub pasa ruchu dla rowerów;
- warunki pogodowe zagrażają bezpieczeństwu rowerzysty na jezdni (śnieg, silny wiatr, ulewa, gołoledź, gęsta mgła).

Często spotykaną sytuacją jest poruszanie się rowerzystów na obszarze zabudowanym (gdzie obowiązuje co do zasady ograniczenie prędkości do 50 km/h) chodnikiem, co w świetle przepisów zazwyczaj może okazać się poruszaniem się sprzecznym z przepisami. O ile nie mamy do czynienia z podwyższeniem dopuszczalnej prędkości na drodze to rowerzysta zobowiązany będzie jechać jezdnią. Ponadto, aby rowerzysta mógł się poruszać chodnikiem wzdłuż drogi, na której dozwolony jest ruch pojazdów z prędkością większą niż 50 km/h, musi być on odpowiednio

szeroki (co najmniej 2 metry). Jazda rowerem po zbyt wąskim chodniku może stanowić zagrożenie dla poruszających się nim pieszych.

Korzystając z drogi przeznaczonej dla pieszych rowerzysta zobowiązany jest zachować szczególną ostrożność, ustępować pieszemu oraz nie utrudniać jego ruchu, gdyż po tej drodze (w tym po chodniku) rowerzysta może poruszać się jedynie w ściśle określonych przypadkach.

Jazda rowerem po chodniku, w sytuacji nieprzewidzianej przez przepisy może wiązać się z odpowiedzialnością wykroczeniową. Zgodnie z taryfikatorem mandatów można w takiej sytuacji nałożyć w drodze mandatu karnego grzywnę w wysokości od 50 do 100 zł.

Kiedy rowerzysta ma pierwszeństwo przejazdu?

W sytuacji, kiedy do przejazdu dla rowerów zbliża się zarówno samochód oraz rowerzysta, kierujący samochodem obowiązany jest zachować szczególną ostrożność oraz ustąpić pierwszeństwa rowerzyście. Jednak rowerzysta posiada pierwszeństwo przejazdu dopiero w momencie, gdy znajduje się na przejeździe. Nie posiada natomiast pierwszeństwa, gdy do tego przejazdu się zbliża. Jest to sytuacja odmienna od przypadku, gdy pieszy zbliża się do przejścia dla pieszych, gdyż ma on pierwszeństwo już w momencie wchodzenia na przejście. Zdroworozsądkowo należy przyjąć, że rowerzysta przed wjechaniem na przejazd dla rowerów bezwzględnie winien rozejrzeć się i upewnić, że nie nadjeżdża samochód.

Przykład nr 1: samochód porusza się na wprost drogą, którą przecina przejazd dla rowerów. Obok jezdni, na której poruszają się samochody, biegnie droga dla rowerów, którą porusza się rowerzysta. W momencie, gdy rowerzysta wjedzie z drogi dla rowerów na przejazd, ma pierwszeństwo przejazdu. Jednak zanim znajdzie się na przejeździe, pierwszeństwo ma samochód.

Jednak w sytuacji, gdy kierowca samochodu skręca w drogę poprzeczną, zobowiązany jest ustąpić pierwszeństwa rowerzyście, który posiada pierwszeństwo już wtedy, gdy porusza się na wprost po jezdni lub innych częściach drogi (np. drodze dla rowerów), które zamierza opuścić.

Przykład nr 2: samochód porusza się drogą, wzdłuż której biegnie droga dla rowerów, którą to z kolei porusza się rowerzysta. Na skrzyżowaniu z drogą poprzeczną samochód skręca w prawo i będzie przecinał przejazd dla rowerów. Rowerzysta natomiast kieruje się na wprost i będzie zjeżdżał z drogi dla rowerów na przejazd, a z przejazdu wjedzie na znajdujący się po drugiej stronie skrzyżowania ciąg pieszo-rowerowy. W tej sytuacji kierujący samochodem musi ustąpić pierwszeństwa rowerzyście także wtedy, gdy nie znajduje się on jeszcze na przejeździe dla rowerów.

Kierowca samochodu musi ustąpić pierwszeństwa rowerzyście, jeśli przejeżdża samochodem przez drogę dla rowerów poza jezdnią. Ponadto na przejeździe dla rowerów i bezpośrednio przed nim obowiązują co do zasady zakaz wyprzedzania, chyba że na przejeździe ruch jest kierowany.

Inne zasady obowiązujące rowerzystów

Należy także pamiętać, że:

- przy włączaniu się do ruchu każdy kierujący pojazdem (również rowerzysta), jest obowiązany zachować szczególną ostrożność oraz ustąpić pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu. Rowerzysta włączając się do ruchu (np. gdy wjeżdża na jezdnię z drogi dla rowerów) musi więc pamiętać, że nawet kierowca samochodu posiada wobec niego pierwszeństwo przejazdu;
- rowerzysta poruszając się pasem ruchu dla rowerów może poruszać się nim wyłącznie w jednym, ściśle określonym kierunku. Często pas ruchu dla rowerów na jezdni wyznaczany jest w przeciwnym kierunku do ruchu samochodów (tzw. „kontra-ruch”), a pas ruchu jest zwyczajowo nazywany w takiej sytuacji „kontrapasem”. Jazda rowerem po pasie w kierunku przeciwnym do wyznaczonego stanowi jazdę pod prąd i stanowi wykroczenie;
- rowerzysta co do zasady zobowiązany jest zawsze poruszać się prawą stroną drogi. Wyjątkowo może on jechać środkiem pasa ruchu na skrzyżowaniu oraz bezpośrednio przed nim, jeśli wybrany pas umożliwi opuszczenie skrzyżowania w więcej niż jednym kierunku. Przykładowo, jeśli przed skrzyżowaniem wyznaczono pasy do skrętu w lewo i w prawo, a rowerzysta zamierza skręcić w lewo na skrzyżowaniu, może oddalić się od prawej strony drogi i zająć miejsce na pasie służącym do skrętu w lewo;
- co do zasady rowerzysta na jezdni nie może poruszać się obok innego uczestnika ruchu. Jedynie w drodze wyjątku może poruszać się obok innego roweru lub motoroweru, jeśli nie utrudnia to poruszania się innym uczestnikom ruchu albo w inny sposób nie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego;
- rowerzysta nie może jechać rowerem wzdłuż przejścia dla pieszych. Dlatego przed wejściem na to przejście musi zejść z roweru oraz przeprowadzić go przez przejście. ■



Autor:
Jakub Durkiewicz aplikant radcowski
M. Krotoski Adwokaci i Radcy Prawni
Adwokat Jerzy Krotoski oraz adwokat Maciej Krotoski
z poznańskiej Kancelarii
M. Krotoski Adwokaci i Radcy Prawni sp.k.
są Członkami WKK